

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku, II Wydział Karny

Przewodniczący SSO Aldona Chruściel - Struska

Protokolant: sekr. sądowy Paula Romanowska - Pilawka

w obecności Prokuratora Prokuratury Okręgowej Anny Janas

po rozpoznaniu w dniach 17 lutego 2017 roku, 24 kwietnia i 6 czerwca 2017 roku

sprawy z wniosku **J. M.**, syna J. i J. z domu R., urodzonego (...) w W.,

o zadośćuczynienie w kwocie 40 000 zł. i odszkodowanie w kwocie 79 920 zł. wynikłe z niesłusznego tymczasowego aresztowania w sprawie 3Ds 23/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku,

na podstawie art. 552 § 4 k.p.k.

1. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy **J. M.** kwotę 16 000 (szesnastu tysięcy) zł. tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania w sprawie 3 Ds 23/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku w okresie od 15 marca 2014 roku do 9 maja 2014 roku, z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy **J. M.** kwotę 74 187,62 (siedemdziesiąt cztery tysiące sto osiemdziesiąt siedem, sześćdziesiąt dwa) zł. tytułem odszkodowania za doznaną szkodę wynikłą z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania w sprawie 3 Ds 23/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku w okresie od 15 marca 2014 roku do 9 maja 2014 roku, z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;
3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy **J. M.** kwotę 3690 (trzy tysiące sześćset dziewięćdziesiąt) zł. brutto tytułem wydatków wyłożonych z tytułu ustanowienia w sprawie pełnomocnika,
4. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pełnomocnik **J. M.** złożył do Sądu Okręgowego w Słupsku wniosek o zasądzenie na rzecz **J. M.** odszkodowania w kwocie 79 921 złotych i zadośćuczynienia w kwocie 40 000 złotych za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawie 3 Ds. 23/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku.

Uzasadnienie wniosku stanowiła okoliczność, iż **J. M.** został przez Sąd Rejonowy w Słupsku postanowieniem z dnia 15 marca 2014 roku tymczasowo aresztowany w sprawie 3 Ds. 23/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku i pozostawał tymczasowo aresztowanym do dnia 9 maja 2014 roku. Następnie postanowieniem z dnia 30 czerwca 2015 roku Prokurator Prokuratury Okręgowej w Gdańsku umorzył w stosunku do wnioskodawcy śledztwo z powodu danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia przez **J. M.**

Z wniosku wynika, że tymczasowe aresztowanie spowodowało u wnioskodawcy utratę poczucia bezpieczeństwa oraz zaufania do organów władzy publicznej. Podczas pobytu w areszcie **J. M.** doznał szykan, w tym z powodu wpisów na portalach internetowych. Nadto okres tymczasowego aresztowania przypadł na czas Ś. Wielkanocnych, co potęgowało

u wnioskodawcy negatywne doznania związane z jego osadzeniem w areszcie, co powodowało pogorszenie jego stanu psychicznego. J. M. na skutek zastosowania wobec niego izolacyjnego środka zapobiegawczego stracił dobre imię, został pozbawiony zatrudnienia, a w konsekwencji wynagrodzenia za pracę. Przed tymczasowym aresztowaniem był zatrudniony w G+ P (...) sp. z o.o., gdzie miesięcznie zarabiał około 1 500 €. Gdyby nie jego tymczasowe aresztowanie umowa zostałaaby z nim przedłużona do kwietnia 2015 roku. Po uchyleniu stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego, J. M. nie mógł powrócić do poprzedniego miejsca zatrudnienia, z uwagi na stosowanie wobec niego do dnia 30 czerwca 2015 r. środka nie izolacyjnego w postaci zakazu opuszczania kraju.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 15 marca 2014 roku w sprawie IIKp 112/14 na wniosek Prokuratora Rejonowego w Słupsku w sprawie 3Ds 23/14 J. M. został tymczasowo aresztowany na czas do dnia 15 maja 2014 roku. Prokurator zarzucał J. M. popełnienie czynu z art. 288 § 1 k.k. Postanowieniem Prokuratora Rejonowego w Słupsku z dnia 9 maja 2014 roku w sprawie 3Ds 23/14 środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania został wobec J. M. uchylony. Jednocześnie prokurator zastosował wobec J. M. środki zapobiegawcze w postaci dozoru Policji z obowiązkiem stawianictwa dwa razy w tygodniu w K. w S. oraz zakazu opuszczania kraju połączonego z zakazem wydania dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy.

(dowód: postanowienie – k. 11-13, akta IIKp 112/14 Sądu Rejonowego w Słupsku, kserokopie z akt XIVK 402/15 Sądu Rejonowego w Słupsku – k. 83, 85101, 103-122)

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2015 roku w sprawie VDs 96/15 Prokurator Okręgowy w Gdańsku umorzył wobec J. M. śledztwo o czyn z art. 288 §1 k.k. wobec stwierdzenia, iż brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia przez J. M.. Tym samym postanowieniem Prokurator uchylił stosowanie wobec J. M. środka zapobiegawczego w postaci zakazu opuszczania kraju i zakazu wydania paszportu, zastosowanego postanowieniem Prokuratora Rejonowego w Słupsku w sprawie 3Ds 23/14.

(dowód: postanowienia – k. 8 – 10, 115 – 121, 126)

Przed osadzeniem w areszcie J. M. był zatrudniony w G+ P (...) sp. z o.o. we W. na pełny etat jako monter szalunków – betoniarz na budowie eksportowej w Niemczech. Jego umowa o pracę opiewała na okres od 24 kwietnia 2013 roku do 23 kwietnia 2014 roku, jednak zakład pracy zamierzał ją wobec J. M. przedłużyć na czas do dnia 23 kwietnia 2015 roku. Stosunek pracy J. M. w G+ P (...) sp. z o.o. we W. ustał na skutek jego tymczasowego aresztowania.

Ponownie J. M. został zatrudniony w tej samej spółce od dnia 15 lutego 2016 roku.

Przewidywane w G+ P (...) sp. z o.o. wynagrodzenie J. M. w 2014 roku, począwszy od marca, łącznie wynosić miało 68 568, 17 złotych netto.

(dowód: świadectwo pracy i informacja z G+ P (...) sp. z o.o. we W. - k. 16, 17, 143, wyciąg z konta w tłumaczeniu na język polski – k. 146 – 147, informacja z G+ P (...) sp. z o.o. – k. 170)

W czasie jego tymczasowego aresztowania J. M. przebywał w Areszcie Śledczym w S., początkowo w celi sześciuosobowej, a następnie w celi dwuosobowej, po czym wrócił na celę sześciuosobową. W celach tych było ciepło, znajdował się dostęp do zimnej wody. Pożywienie było dla J. M. nie wystarczające. Raz korzystał on w areszcie z pomocy medycznej. Nie występował o pomoc psychologa lub psychiatry. Osoby przebywające z nim w jednej celi naśmiewały się z niego z powodu postawionego mu zarzutu. Początkowo J. M. korzystał w areszcie ze spacerów, jednak z uwagi na żarty ze strony współosadzonych ze stawianego mu zarzutu, zrezygnował z tego. J. M. deklarował się w areszcie jako grypsujący.

Podczas jego pobytu w areszcie trzykrotnie odwiedzały go tam konkubina E. G. i córka K. M., jednak widzenia te przeprowadzane były w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt. Jedno z widzeń miało miejsce w okresie (...) Wielkanocy. Dotychczas J. M. miał codzienny kontakt z córką. W czasie pobytu mężczyzny w areszcie, jego córka

K. M. zdawała maturę. Okoliczność pobytu w areszcie powodowała obawy J. M. o wpływ tej okoliczności na przebieg egzaminów córki.

(dowód: zeznania J. M. – k. 148v – 150v, 154 - 154v, zeznania E. G. – k. 151 – 152v, zeznania K. M. - k. 153 - 154)

Sprawa zarzutu stawianego J. M. oraz zatrzymania i tymczasowego aresztowania J. M. była nagłośniona w prasie i powodowała negatywne komentarze odnośnie J. M. na forach internetowych, w tym (...), (...) (Głosu P.) pod artykułami „Jeden areszt za podpalenie”, „J. M. pozostanie w areszcie”. Przebywając w areszcie J. M. dowiadywał się o artykułach dotyczących jego sprawy i jego tymczasowego aresztowania.

(dowód: wydruki z (...) (...)” na (...), z (...)” – k. 41- 51, zeznania J. M. – k. 148v – 150v, 154 - 154v, zeznania E. G. – k. 151 – 152v)

Po opuszczeniu aresztu J. M. nie mógł powrócić do poprzedniej pracy, z powodu stosowanego wobec niego do dnia 30 czerwca 2015 roku zakazu opuszczania kraju. Mężczyzna ubiegał się o zatrudnienie w różnych zakładach pracy na terenie S., w tym w zakładzie (...), (...) Spółka z o.o. w D., (...) (...) w S., jednak nie otrzymał zatrudnienia.

Dopiero w dniu 7 stycznia 2015 roku udało mu się uzyskać zatrudnienie w (...) w S.. Był tam zatrudniony do dnia 13 lutego 2016 roku.

Zarabiał tam netto średnio miesięcznie 1 795, 88 złotych.

(dowód: zeznania J. M. – k. 148v – 150v, 154 - 154v, zeznania E. G. – k. 151 – 152v, informacja z (...) w S. – k. 166, informacja od C. K. – k. 168, informacja z (...) Spółka z o.o. w D. – k. 173, informacja z (...) (...) w S. – k. 174)

Część znajomych J. M. wiązała z jego pobyt w areszcie jego sprawstwo w zarzucanym mu czynie.

(dowód: zeznania J. M. – k. 148v – 150v, 154 - 154v)

Po opuszczeniu aresztu J. M. nie korzystał z pomocy psychologa ani psychiatry. Po zastosowaniu tymczasowego aresztowania doszło u J. M. do pogorszenia stanu emocjonalnego, które trwało przez kilka miesięcy po opuszczeniu aresztu, jednak nie niosło ze sobą długotrwałych skutków. Objawiało się to poczuciem przygnębienia, podwyższonym poziomem lęku, przeżywaniem wstydu i poczuciem skrzywdzenia. Nie wymagało oddziaływania terapeutycznego, czy leczenia psychiatrycznego. U J. M. nie wystąpiły objawy stresu pourazowego na wskutek przebywania w areszcie.

(dowód zeznania J. M. – k. 148v – 150v, 154 - 154v, zeznania K. M. – k. 153 – 154, opinia biegłej z zakresu psychologii – k. 178 – 181, 207v - 208)

Podczas pobytu w areszcie J. M. nie wydatkował pieniędzy na paliwo (380 złotych miesięcznie), jedzenie (około 400 złotych miesięcznie), środki czystości (około 60 złotych miesięcznie) oraz nie wydatkował po 400 Euro miesięcznie na swoje utrzymanie na terenie Niemiec.

Poza tymi wydatkami, dotychczas środki zarobione w Niemczech J. M. przekazywał konkubinie, celem dokonywania opłat za mieszkanie, raty za samochód, utrzymanie swoje i córki oraz konkubiny i inne rzeczy. Opłaty te musiały być czynione także w czasie tymczasowego aresztowania mężczyzny.

(dowód: zeznania J. M. – k. 148v – 150v, 154 - 154v)

J. M. uprzednio w wieku 18 lat przebywał w areszcie, pobyt tam w związku ze sprawą 3Ds 23/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku był drugim.

(dowód: zeznania J. M. – k. 148v – 150v, 154 - 154v)

W toczącym się przeciwko niemu postępowaniu o czyn z art. 288 § 1 k.k. J. M. składając wyjaśnienia nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu.

(dowód: protokoły przesłuchania J. M. – k. 89 – 97, 108 - 114)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Wnioski J. M. zarówno w zakresie zadośćuczynienia, jak i odszkodowania, co do zasady zasługują na uwzględnienie.

Zważyć należy, iż przepisy rozdziału 58 kodeksu postępowania karnego określają odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone niesłusznym pozbawieniem wolności, przy czym przysługujące z tego tytułu odszkodowanie ma charakter roszczeń cywilnych dochodzonych w postępowaniu karnym. K. tryb dochodzenia tych roszczeń ma charakter szczególny w stosunku do cywilnoprawnej drogi realizacji odpowiedzialności Skarbu Państwa opartej na zasadzie winy, bowiem przepisy kodeksu postępowania karnego statuuje odpowiedzialność Skarbu Państwa na zasadzie ryzyka (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1999 roku w sprawie I KZP 27/99, OSN 1999/11-12/72).

Odszkodowanie takie przysługuje między innymi za niewątpliwie niesłuszne aresztowanie lub zatrzymanie.

Stwierdzenia wymaga, że niewątpliwie niesłusznym jest takie tymczasowe aresztowanie, które było stosowane z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k. albo tymczasowe aresztowanie powodujące dolegliwość, której podejrzany nie powinien doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, a także, w szczególności, wobec prawomocnego jej rozstrzygnięcia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1999 roku w sprawie IKZP 27/99, OSNKW 1999/11-1/72). Zważyć należy, że oceny słuszności tymczasowego aresztowania na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. należy dokonywać z punktu widzenia ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 października 2001 roku w sprawie II KKN 122/99).

Na gruncie niniejszej sprawy wskazać należy, iż J. M. został tymczasowo aresztowany od dnia 9 maja 2014 roku na okres dwóch miesięcy, tj. do dnia 15 maja 2014 roku. Postanowieniem Prokuratora Rejonowego w Słupsku z dnia 9 maja 2014 roku uchylono je, stosując wobec J. M. nieizolacyjne środki zapobiegawcze, w tym zakaz opuszczania kraju. Okoliczności te wynikają z postanowień Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 15 marca 2014 roku w sprawie IIKp 112/14 i Prokuratora Rejonowego w Słupsku z dnia 9 maja 2014 roku w sprawie 3 Ds. 23/14.

W omawianej sprawie niewątpliwie zastosowanie wobec J. M. tymczasowego aresztowania okazało się być niesłuszne, albowiem umorzono wobec niego w dniu 30 czerwca 2014 roku w sprawie VDs 96/15 Prokuratury Okręgowej w Gdańsku postępowanie z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przez J. M. czynu z art. 288 §1 k.k.

Z uwagi na powyższe uznać należy, iż J. M. przysługuje co do zasady roszczenie z art. 552 § 4 k.p.k. z tytułu odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

Wskazać należy, że ustawa przewiduje w treści art. 553 k.p.k. dwie okoliczności egzoneracyjne. Pierwsza z nich (art. 553 § 1 k.p.k.) to zachowanie osoby, która została tymczasowo aresztowana, podjęte w zamiarze wprowadzenia w błąd sądu lub organu ścigania, w postaci złożenia fałszywego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa lub fałszywego wyjaśnienia, co spowodowało niekorzystne dla tej osoby orzeczenie w przedmiocie tymczasowego aresztowania - z wyjątkiem okoliczności (sytuacji) określonych w art. 553 § 2 k.p.k. Druga okoliczność z art. 553 § 3 k.p.k. wpływająca jedynie na ograniczenie wysokości odszkodowania, to przyczynienie się osoby aresztowanej do wydania orzeczenia, o którym mowa w art. 553 § 1 k.p.k., gdyż w tym wypadku zastosowanie ma art. 362 k.c. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1999 roku w sprawie IKZP 27/99), który stanowi, że jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Zaznaczenia wymaga, że w sprawie co do J. M. nie występuje żadna z negatywnych przesłanek określonych w art. 553 k.p.k., skoro wnioskodawca nie złożył fałszywego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa lub fałszywego wyjaśnienia powodując tym niesłuszne tymczasowe aresztowanie, nadto nie przyczynił się do wydania niekorzystnego dla siebie orzeczenia o tymczasowym aresztowaniu.

Dokonując oceny zasadności żądania odszkodowania i zadośćuczynienia nie można pominąć, iż szkoda i krzywda, które zostają doznane na skutek niesłusznego tymczasowego aresztowania muszą być bezpośrednim następstwem niesłuszności zastosowania środka przymusu, przy czym owa bezpośredniość wcale nie musi oznaczać ograniczenia szkody wyłącznie do skutków powstałych wobec fizycznego pozbawienia wolności i tylko w czasie jego trwania, bowiem skutki te mogą w czasie wykraczać poza moment zwolnienia wnioskodawcy z aresztu, choćby w związku z pogorszeniem jego stanu zdrowia, czy utratą zatrudnienia nie tracąc przymiotu bezpośredniości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2007 roku w sprawie V KK 61/2006, OSNKW 2007/3 poz. 28, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2007 roku w sprawie V KK 227/06, Prok. i Pr. nr 12 z 2007 roku).

Odnosząc się zatem do żądań wnioskodawcy w niniejszej sprawie, stwierdzić trzeba, że według J. M. na dochodzoną przez niego sumę 79 920 złotych odszkodowania składają się utracone zarobki z pracy na terenie Niemiec w firmie (...) + P (...) spółka z o.o. we W. za okres 12 miesięcy, zaś kwota 40 000 złotych to żądane zadośćuczynienie za okres pobytu wnioskodawcy w areszcie i związane z tym jego cierpienia.

Zważyć należy, że jedną ze szkód objętych treścią art. 552 § 4 k.p.k. jest pogorszenie się położenia majątkowego, wywołane uniemożliwieniem poszkodowanemu uzyskania określonych źródeł utrzymania przez okres tymczasowego aresztowania. Wysokość tej szkody należy ustalać przy zastosowaniu tzw. metody dyferencyjnej, tj. wyliczyć ją jako różnicę pomiędzy stanem majątkowym wnioskodawcy, jaki wystąpiłby u niego, gdyby nie stosowano wobec niego izolacyjnego środka zapobiegawczego, a stanem majątkowym, jaki zaistniał w rzeczywistości. Ten sposób wyliczania wysokości szkody pozwala, a zarazem nakazuje unikać zarówno nadmiernego przysporzenia dla majątku wnioskodawcy, jak i nie wyrównania szkody w całości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2007 roku w sprawie IV KK 444/2006 i z dnia 20 października 2011 roku w sprawie IV KK 137/11, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 września 2014 roku w sprawie IIAKa 302/14).

Dokonując zatem oceny zasadności żądania odszkodowania z tytułu utraconych zarobków, stwierdzić trzeba, że J. M. został tymczasowo aresztowany w dniu 15 marca 2014 roku i środek ten był wobec niego stosowany do dnia 9 maja 2014 roku. W tym zatem czasie wnioskodawca był pozbawiony możliwości jakiegokolwiek zarobkowania. Jak wynika z informacji z G+ P (...) sp. z o.o. we W., mimo, że J. M. miał zawartą z tą spółką umowę o pracę do dnia 23 kwietnia 2014 roku, to planowano ją wobec niego przedłużyć na dalszy okres, tj. do dnia 23 kwietnia 2015 roku. Oświadczenie to jest przekonujące zwłaszcza w świetle okoliczności, że od dnia 15 lutego 2016 roku J. M. został ponownie tam zatrudniony, i - jak wynikało z wiarygodnych w tym zakresie zeznań J. M. - ponowne zatrudnienie nastąpiło na skutek inicjatywy w tym zakresie pracodawcy. Zauważyć przy tym należy, że wiarygodne są twierdzenia J. M., że nie mógł podjąć w tym samym miejscu zatrudnienia po opuszczeniu aresztu, bowiem wobec niego do dnia 30 czerwca 2015 roku stosowany był zakaz opuszczania kraju, zaś jego obowiązki - jak wynika ze świadectwa pracy z 3 kwietnia 2014 roku - polegały na świadczeniu pracy w Niemczech. Tym niemniej, jak podał J. M., a co znalazło potwierdzenie w zeznaniach jego konkubiny E. G., jak i informacjach od zakładów, do których m. in. wnioskodawca zwracał się z zapytaniem o zatrudnienie, tj. od C. K., z (...) Spółka z o.o. w D., (...) (...) w S., wnioskodawca po opuszczeniu aresztu wykazywał inicjatywę celem uzyskania zatrudnienia, jednak brak było zainteresowania jego zatrudnieniem z powodu braku miejsc, a także z powodu, iż był uprzednio tymczasowo aresztowany, co negatywnie było przyjmowane przez ewentualnych pracodawców. Dopiero w dniu 7 stycznia 2015 roku został zatrudniony w spółce (...), przy czym jak wynikało ze zgodnych zeznań J. M. i E. G. zatrudnienie to było wynikiem wstawiennictwa pracodawczyni E. G.. Zatem J. M. przez okres od 17 marca 2014 roku (k. 16v) do 7 stycznia 2015 roku pozostawał bez zatrudnienia.

W świetle oświadczenia z (...), która zamierzała zatrudnić J. M. na dalszy okres czasu do 23 kwietnia 2015 roku, uznać należy, że brak posiadania przez niego zajęcia zarobkowego do tego czasu pozostawał w bezpośrednim związku z tym, że J. M. został tymczasowo aresztowany. Gdyby bowiem to nie nastąpiło nadal wykonywałby pracę dla G+ P (...) sp.

z o.o. we W.. Sąd też, w przekonaniu Sądu, za wskazany okres czasu J. M. poniósł szkodę w wysokości utraconego zarobku. Wedle informacji z (...) sp. z o.o. we W. przewidywane wynagrodzenie J. M. za okres od marca 2014 roku do grudnia 2014 roku łącznie wyniosłoby 68 5 86, 17 złotych netto, z czego za okres od 1 do 17 marca 2014 roku wypłacono mu 4 375, 49 złotych netto. Zatem kwota, którą J. M. utracił za ten czas z powodu jego tymczasowego aresztowania i następnie brak możliwości powrotu do Niemiec, a przy tym braku możliwości zatrudnienia na terenie Polski, wyniosła 64 210,68 złotych netto.

Wskazać należy, że J. M. na terenie Polski zatrudnienie uzyskał w dniu 7 stycznia 2015 roku, jednakże między zarobkami, które J. M. uzyskiwał pracując dla G+ P (...) sp. z o.o. w Niemczech i w spółce z o.o. (...) w S. na terenie Polski istniała znaczna rozbieżność co do ich wysokości. Jak bowiem wynika z informacji z (...) średnie wynagrodzenie za trzy miesiące pracy J. M. wyniosło 1 795,88 złotych netto, a jego stawka godzinowa wynosiła 16 złotych za godzinę brutto. Średnia przewidywana wynagrodzenia J. M. w G+ P (...) sp. z o.o. za trzy ostatnie miesiące 2014 roku wynosiła zaś 6 808, 26 złotych ([7398,73 zł. + 6144,15 zł. + 6881,91 zł.]: 3). Zatem różnica między kwotą, którą J. M. uzyskałby będąc zatrudnionym w G+ P (...) sp. z o.o. a tą, którą zarobił w (...) w ciągu miesiąca wyniosła 5 002, 38 złotych.

Mając wobec tego na uwadze, że J. M. domagał się zwrotu utraconego zarobku za okres roku od czasu jego tymczasowego aresztowania (mimo, że zatrudnienie w G+ P (...) sp. z o.o. odzyskał dopiero w 2016 roku), to kwota różnicy wynagrodzeń w obu spółkach za trzy miesiące (od stycznia do marca 2015 roku) wyniosła 15 007,14 złotych.

Łącznie zatem kwota wynagrodzenia, którego J. M. nie otrzymał z powodu jego tymczasowego aresztowania w sprawie wyniosła 79 217, 82 złotych.

Zauważenia jednak wymagało, że pozostając na wolności, przed tymczasowym aresztowaniem, z wynagrodzenia J. M. wydatkował kwoty na swoje utrzymanie. Jak wynikało z jego zeznań na kwoty te składała się miesięcznie kwota wyżywienia – około 400 złotych, paliwa – 380 złotych, środków czystości – około 60 złotych wydatkowanych, gdy przyjeżdżał z Niemiec do Polski oraz kwota po 400 Euro miesięcznie na utrzymanie na terenie Niemiec. Zatem w czasie, gdy J. M. przebywał w areszcie kwoty te nie zostały przez niego spożytkowane. Sąd zauważył przy tym, że z relacji J. M. wynikało, że jego wynagrodzenie, gdy nie przebywał w areszcie przeznaczane było także na stałe wydatki związane z utrzymaniem miejsc zamieszkania jego i konkubiny oraz córki, czy raty za samochód, jednak kwoty te regulowane były także w czasie pobytu J. M. w areszcie ze środków uzyskanych przez jego konkubinę oraz córkę, która w związku z tym podjęła pracę. Sąd o kwoty te Sąd nie pomniejszył wnioskodawcy należnego mu utraconego wynagrodzenia.

Łącznie zatem za czas pobytu J. M. w areszcie (przy uwzględnieniu, iż podał on część kosztów szacunkowo, zaś średni kurs Euro w NBP na 1 kwietnia 2014 roku wyniósł – 4, (...) złotego, a na 2 maja 2014 roku wyniósł 4,1990 złotego, to od kwoty utraconych zarobków odjąć należało kwoty 1 680 złotych i 3 350, 20 złotych, co daje wynik 74 187, 62 złotych. Tę też kwotę Sąd uznał jako przysługującą J. M. jako kwota odszkodowania, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Przechodząc natomiast do kwestii zadośćuczynienia, stwierdzenia wymaga, że kodeks postępowania karnego nie definiuje pojęcia "zadośćuczynienie". Natomiast zgodnie z poglądem wyrażanym przez Sąd Najwyższy, dla wykładni pojęcia zadośćuczynienie, o jakim mowa w art. 552 k.p.k., miarodajne są przepisy prawa cywilnego, a zwłaszcza art. 445 § 1 k.c., z którego wynika, że zadośćuczynienie powinno być odpowiednie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2005 roku w sprawie II KK 54/2005).

Użyte w art. 445 § 1 k.c. pojęcie sumy odpowiedniej ma charakter niedookreślony, tym niemniej w orzecznictwie wskazuje się kryteria, którymi należałoby się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, a mianowicie to, że musi ono mieć charakter kompensacyjny, a więc musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, nie będącą jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy. Z powyższego wynika, że wartość odpowiednia to wartość utrzymana w granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Przy czym pamiętać należy, że na wysokość zadośćuczynienia składają się cierpienia pokrzywdzonego – tak fizyczne,

jak i psychiczne – których rodzaj, czas trwania i natężenie, należy każdorazowo określić w kontekście materiału dowodowego sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008 roku w sprawie III KK 349/2007).

Są one określane indywidualnie w oparciu o rodzaj, czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, ich natężenie, stopień dolegliwości, z jaką wiązało się wykonanie tego środka, a więc przykrości natury moralnej z tego wynikających, w tym utraty dobrego imienia, ostracyzm środowiskowy, konieczność poddania się rygorom związanym ze stosowaniem tego środka przymusu, nieprzychylnie reakcje po zwolnieniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 kwietnia 2008 roku w sprawie II AKa 46/08, KZS 2008/6/48, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 maja 2008 roku w sprawie II AKa 83/08, KZS 2008/12/68, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2005 roku w sprawie II KK 54/2005, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008 roku w sprawie III KK 349/2007).

Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy mieć na uwadze przeżycia psychiczne wiążące się nie tylko z faktem pozbawienia wolności jak izolacja, dolegliwe warunki izolacji, ale też okres izolowania od społeczeństwa, wiek osoby aresztowanej, jej stan zdrowia, uprzednią karalność, wykonywany zawód, a także skutki, jakie niesłusznie stosowane tymczasowe aresztowanie wywarło na osobę uprawnioną w środowisku, w którym funkcjonuje (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie w sprawie IIAKa 268/11, KZS 2012, z. 9, poz. 74, Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 czerwca 2013 roku w sprawie IIAKa192/13, LEX nr 1342399).

W orzecznictwie sądowym wskazuje się także na inne okoliczności rzutujące na określenie rozmiaru krzywdy wynikającej z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, a wśród nich na sposób wykonywania tymczasowego aresztowania (w tym rygor odbywania tymczasowego aresztowania determinowany charakterem postawionych zarzutów, ilość osób osadzonych w celi), sytuację osobistą i rodzinną w czasie zatrzymania i ewentualne zmiany w tych płaszczyznach w związku z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem, sposób życia przed tymczasowym aresztowaniem, w tym ewentualna uprzednia karalność, negatywne skutki o charakterze niematerialnym w zakresie stanu zdrowia fizycznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 roku VKK 379/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 09 października 2012 roku II AKa 91/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 września 2012 roku IIK 551/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 roku IV KK 151/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 13 marca 2014 roku II AKa 16/14, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 września 2013 roku II AKa 253/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 września 2014 roku w sprawie II AKa 302/14).

Wysokość zadośćuczynienia wyznaczają zasadniczo dwie granice. Z jednej strony musi ono przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej zaś powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej. Zasada umiarkowanego rozmiaru zadośćuczynienia (...) łączy się z wysokością stopy życiowej społeczeństwa, gdyż ocena, czy jest ono realne, czy nadmierne, pozostawać musi w związku z poziomem życia" (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 lutego 2008 roku w sprawie II AKa 22/08, KZS 2008, Nr 7- 8, poz. 105).

Zadośćuczynienie winno być odpowiednie, a zatem kwota przyznana tytułem zadośćuczynienia winna być przybliżonym ekwiwalentem cierpień psychicznych i fizycznych. Charakter szkody niemajątkowej, bo taką jest w istocie krzywda, decyduje o jej niewymierności. W szczególności zaś odnosi się to stwierdzenie do zadośćuczynienia za krzywdę polegającą na pozbawieniu wolności. Odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia, o której stanowi art. 445 § 1 k.c., ma służyć więc złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2000 roku w sprawie III CKN 582/98, LEX 52776, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 12 marca 2008 roku w sprawie II AKa 36/08). Natomiast kierowanie się przy ustalaniu sumy zadośćuczynienia wysokością sum zasądzanych w innych sprawach, choćby o podobnych stanach faktycznych, nie może stanowić kryterium miarkowania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 listopada 2014 roku w sprawie II Aka 253/14).

Odnosząc to do wniosku J. M., wskazać należy, że uprawniony przebywał w areszcie przez okres 56 dni, zatem nie był to czas nadmiernie długi, w celach - sześciuosobowej i dwuosobowej, przy czym w celach tych był osobą najstarszą,

bowiem w momencie jego tymczasowego aresztowania J. M. liczył 40 lat, zatem był już osobą dojrzałą. Nadto J. M., jak sam przyznał, nie po raz pierwszy przebywał w areszcie, bowiem znalazł się w nim wcześniej w wieku 18 lat. Był zatem obeznany w mechanizmach funkcjonujących w jednostce penitencjarnej. Poza tym, podczas obecnie omawianego pobytu w areszcie deklarował on przynależność do struktur podkultury więziennej, jednak jak J. M. tłumaczył – zrobił to w celu lepszego traktowania go przez współosadzonych.

Zważyć należy, że wnioskodawca wskazał, iż w czasie pobytu w areszcie doskwierały mu warunki higieniczne, jak i brak takiej ilości pożywienia, którą dotychczas spożywał. Nadto J. M. opisał, że był słownie szykanowany przez współosadzonych, którzy żartowali z postawionego mu zarzutu, z tego powodu zrezygnował z możliwości spacerów na terenie aresztu. Poza tym uzyskiwał on informacje, że sprawa postawionego mu zarzutu i jego tymczasowego aresztowania jest opisywana w gazetach, jak i komentowana w nieprzychylny dla niego sposób na portalach internetowych. To zaś wpływało dodatkowo na jego stan psychiczny. Jak wynikało ze zgodnych zeznań J. M., E. G. i K. M., wnioskodawca dotkliwie odczuwał też rozłąkę z rodziną, zwłaszcza że córka, z którą był bardzo związany emocjonalnie, a z którą miał widzenia tylko w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt, w tym czasie zdawała maturę, a on obawiał się, że jego pobyt w areszcie może wpłynąć negatywnie na wyniki jej egzaminów. Dodatkowo jego pobyt w areszcie przypadł m. in. na okres Ś. Wielkanocnych, co potęgowało odczucie rozłąki z rodziną.

Odnosząc się do kwestii skutków psychicznych u J. M., w szczególności w okresie po opuszczeniu przez niego aresztu, a pozostających w związku z jego tymczasowym aresztowaniem, biegła psycholog A. W. stwierdziła, że po zastosowaniu tymczasowego aresztowania doszło u J. M. do pogorszenia stanu emocjonalnego, które trwało przez kilka miesięcy po opuszczeniu aresztu, jednak nie niosło ze sobą długotrwałych skutków. Objawiało się poczuciem przygnębienia, podwyższonym poziomem lęku, przeżywaniem wstydu i poczuciem skrzywdzenia. Nie wymagało oddziaływania terapeutycznego, czy leczenia psychiatrycznego.

Sąd uznał opinię tę - sporządzoną przez biegłą dysponującą wiadomościami specjalnymi oraz doświadczeniem w pracy w areszcie śledczym - za pełną i jasną w rozumieniu art. 201 k.p.k. Jest ona opinią pełną, bowiem udziela odpowiedzi na wszystkie postawione biegłej pytania, na które zgodnie z zakresem posiadanych wiadomości specjalnych mogła i powinna odpowiedzieć. Uwzględnia wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia konkretnych kwestii okoliczności oraz zawiera wszechstronne uzasadnienie wyrażonych w niej ocen i poglądów. Opinia ta jest też jasna, bowiem jest zrozumiała i spójna. Przedstawiony w niej logiczny wywód pozwala na zrozumienie wyrażonych przez biegłą ocen i poglądów. Jest ona także wewnętrznie niesprzeczna, skoro jej część sprawozdawcza zawiera zarówno informacje o całości zastosowanych metod badawczych, jak i sposobie ich zastosowania oraz dokonane spostrzeżenia, jak i jednoznaczne oraz kategoryczne wnioski.

W jej świetle stwierdzić zatem należy, że J. M. psychicznie odczuwał skutki pobytu w areszcie jeszcze przez okres kilka miesięcy. Zauważyć jednak należy, że z jego zeznań wynikało, że nie korzystał z pomocy psychologa ani psychiatry zarówno podczas pobytu w areszcie, jak i już po jego opuszczeniu.

Sąd nie pominął też, że fakt tymczasowego aresztowania wpłynął na powstanie negatywnej opinii o jego osobie, zarówno wśród części znajomych, jak i osób mu obcych, co znalazło wyraz w ograniczeniu kontaktów z jego osobą oraz komentarzach na portalach internetowych. Sąd przy ocenie stopnia krzywdy doznanej przez J. M. uwzględnił także, że sam pobyt wnioskodawcy w areszcie, w sytuacji, gdy następnie uznano, iż wynikał on z niesłusznego oskarżenia, doprowadził do naruszenia jego godności.

Mając na względzie wskazane okoliczności, uznać należy, że tymczasowe aresztowanie spowodowało dla wnioskodawcy dolegliwości zarówno o charakterze fizycznym, jak i w większym zakresie - krzywdę psychiczną, jednak nie były one wyjątkowo nasilone.

Dokonując oceny kwoty należnego J. M. zadośćuczynienia Sąd dostosował ją również do indywidualnej sytuacji wnioskodawcy, mając przy tym na względzie aktualne warunki i przeciętną stopę życiową społeczeństwa.

Przeciętną stopę życia w społeczeństwie odzwierciedla przeciętne miesięczne wynagrodzenie, które obecnie wynosi za I kwartał 2017 roku zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 11 maja 2017 roku (M.P. 2017. 446) - 4353, 55 złotych.

Uwzględniając wskazane wyżej okoliczności Sąd uznał, że żądana przez wnioskodawcę kwota zadośćuczynienia jest nadmierna a, zasądzenie na rzecz J. M. żądanej kwoty prowadziłoby nie do kompensacji jego krzywd wynikłych z niesłusznego tymczasowego aresztowania, ale do niczym nieuzasadnionego wzbogacenia.

Stąd Sąd doszedł do przekonania, mając na uwadze okoliczności związane z tymczasowym aresztowaniem J. M. i dotyczącymi jego skutkami, że należnym zadośćuczynieniem za wyrządzoną krzywdę, jest kwota 16 000 złotych. Taką też kwotę Sąd na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. zasądził na rzecz J. M..

W przekonaniu Sądu, kwota ta jest kwotą w pełni adekwatną, a nie symboliczną, która jeśli nie zrekompensuje w pełni cierpień fizycznych i psychicznych wnioskodawcy, to na pewno w znaczący sposób je złagodzi, realizując tym samym cel zadośćuczynienia. Podkreślić w tym miejscu jeszcze należy, że zasądzona na rzecz wnioskodawcy kwota ma na celu jedynie rekompensatę krzywd związanych tylko z pozbawieniem wolności, a nie stworzenie wnioskodawcy gwarancji finansowych na przyszłość.

Wskazaną kwotę Sąd zasądził z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie do dnia zapłaty.

Kosztami postępowania, zgodnie z treścią art. 554 § 4 k.p.k. obciążono Skarb Państwa.